

Szentiványi Kálmán:

A VÖLGY EMBEREI

10

Boronyák a mohos tuskón üldögélt, felemelte az arcát, de nem tudta most elkapni Piroska tekintetét.

— Megesküdtünk, néhány hélig boldog voltam, azután vidékre ment katonának, onnan megszökött és én nem találkoztam vele többet. Kurta, vidám leveleket írt, megvannak, itt a batyumban. Tudja, utoljára mit írt? Fel kell bontani a hátszögünket, mert kiszökök Oroszországba. Azt hittem, megőrülök a fájdalomtól. Aztán jött a hír, hogy szökés közben leléptek. Sógorom tanácsolta, hogy idejőjjenek, mert Pesten már kereslek. Azt mondta a sógorom, magában bízhatok... És... most itt vagyunk.

— Ne gyötrődjön, Piroska. Minden rossz elmúlik hamarosan.

— Ne vigasztaljon, mint egy gyereket. Nem szeretem, ha vigasztalnak. Azt hittem, kiégett a szívem, nekem senkim sem lehet már.

— Miért mondta el nekem mindent? Nem kérdeztem én...

— Kelllett volna kérdezni.

— Sok mindent elhagytunk mi ketten. De most ez nem fontos. Néha azt hiszi az ember, feneketlen a bűnata, el nem fogy sohasem. En is voltam már így.

Piroska szeme elpárdosodott, tekintetét Boronyákra emelte.

— Mi lesz veünk, Péter?

— Nem mondhatok mást, mint az este... Szeretem, Piroska. Szegény vagyok, a hátizsákban elfér minden vagyonom.

— Ne beszéljünk a szegénységről. Lehet, hogy vaklárámra jutottunk el?

— Nem hiszem. Szabót elvitték. Akármű vár, mi ketten elvisszük.

Piroska bólintott.

— Csak azt nem akarom, hogy magának nehezebb legyen látanom. — Az asszony nem törődte le előszóval a könyveit, hangja halk volt, valahová messze nézett a mozdulatlan tavaszi erdőbe.

Boronyák közelebb csúszott a tuskón, gyengéden simogatta az asszony haját, majd megérintette, összesimultak, s mint frissen feltört forrás, úgy áradtak a gyengéd, szerelmes szavak. Piroska megfogta két oldalról a férfi arcát és hosszan nézett a szemébe.

Boronyák túl sokáig keresgélte a szavakat, s tekintetéből, a mosolytalan komoly kedvességéből megértette, hogy semmit nem kell már mondania, Piroska egészen érti őt.

— Ha már itt vagyunk, egyelőre várunk, legalább holnapig. A nagybátyjának megsúgtam, hogy jöttünk, ha nincs veszély, holnap értesítést kapunk. Ezt az erőt eladta a gróf a külföldi érdekeltségnek, az ő kerületi nem járnak erre, az építkezés meg még nem kezdődött el...

— Elsiettünk volna a menekülést?

— Nekem jönnöm kellett, hiszen Szabót elkísérték a csendőrök és éjjel jöttek érte. Rólam azonban nem tudtak semmit, mert akkor aligha lennék itt. Be sem jöttem a házba. Holnap majd többet tudunk. Most legjobb, ha berendezzük a szállásunkat.

— Ott? — Piroska az istálló felé mutatott.

— Nem. Majd meglátja... — Boronyák felállt, éles szemmel pásztázta végig a faluból erre vezető utakat. Seholy sem látott embert. Talán hiba volt, hogy Piroska eljött. Viszont, ha híre megy, hogy eltűnt Ballóctól és ő, Boronyák nem mehet vissza, akkor neki sem lesz más választása, vele kell tartania. Lelkiuradalást érzett, de fájdalmas boldogságot is, nem bánta, hogy így történt. Minden eldőlt.

Piroska nyújtózkodva magasodott fel. Lélegzészni közelségben álltak. Szemük majánan egy ma-

gasságban volt. Rezzsenésien pillantással nézték egymást. Boronyák karja megint ölelésre mozdult, Piroska azonban megfogta, elhárította gyengéden, majd rámosolygott szomorkásan:

— Nézzük meg a szállást. — S indult. Lecsúszott kendőjét levette és kezében lóbálta. Gesztenyebarna haján megcsillant a lombosodó fák között bujkáló fény. Kicsi melletti feszítették a szűk szövetblúzt.

A ferjesverő mélyen meredek sziklafal emelkedik a magasba. Szakadó repedések látszanak rajta, kiárkolta a felülről lezuhanó víz... Szürke színe van a szikláknak, néhol korcs fák, bokrok kapaszkodnak meg a falon, gyökereik a repedésekbe nyúlnak. Vékony erceskék csordogálnak a repedésekből források törnek a felszínre.

Boronyák ide vezette Piroskát. Az óriás fenyők árnyékában sokféle zöld kuszónövény élt, zöldült a források vizéről. Senki sem jár erre, még erdei vadat sem láttak.

Az egyik kuszónövény repedésbe oldalt be lehetett préselődni... Kis barlangfélébe jutottak, ahol nyirkos hűvösség volt, lábuk alatt tocsogott a víz. Boronyák úgy hirtelen maga után Piroskát, mint aki jól ismeri a járást. Felfelé kapaszkodtak az egyik kéményszerű nyílásban, kétoldalt könnyen lehetett lábbal támaszkodni. Magasban fekvő, száraz barlangba jutottak, amelybe beragyogott a tavaszi nap. Előtte széles szikla nyújtózott ki a falból, mint valami erkély... Bokrok, fák éltek rajta, félig eltakarták a barlang nyílását, amely alulról egyáltalán nem látszott.

— Egyszer már voltam itt a télen — mondta Boronyák. — Nem tudom, miért Kigyó-barlangnak hívják az alsó üreget. Erről itt — azt hiszem — csak Duka bácsi tud. Az ő tanyája ez...

— Nem jázott itt? — kérdezte Piroska.

— Nem nagyon... Nézze... — a hátsó sziklafalhoz vezette és odanyomta a magáé mellé Piroska kezét. — Egészen meleg... A források itt lent törnek ki és a víz télen is gőzölög. A nyílás meg itt el volt forraszva, nagy mester ám az öreg. Az erkélyre ne men-

jen most ki... Megláthatnák. Nem csak mi látunk el innen a falu felé, a ruhája színe miatt feljegyeshetnek a sziklafal szürke hátterén.

— Minek kellett az öregnek rejtekhely?

Boronyák nevetel.

— Szenvedélyes vadász, leshelynek fedezte fel ezt a barlangot. Azt mondta, az erkélyről leült már néhány vadász, ide járnak a forrásokhoz éjjel... Aztán berendezkedett itt.

— Akkor ismerheti ezt a helyet más is.

— Lehet. De akik ismerhetik, azoknak mi állha lenniük útban.

— Boronyák a kéményszerű nyílás mellett üregbe húzódott, felkavarta a hamut a tűzhelyen, majd törte az odakészített száraz ágakat, s kivett a házizsákjából egy bögrét, hogy teát főzzön.

Piroska tévova mosollyal nézelődött. Kitekintetét egy ideig a tengerként hullámozó, lefelé ereszkedő erdő tetőjén át a völgybe a távoli falu felé. Hallgatta a vén fenyők sűrűjében csarogó madarakat. Mire megfordult, a tűz lobogott, parázsolt. Figyelgette, hogyan oson a füst a széles repedésben. Lement a tocsogókön túl a nagy fák alá, s megnézte, vajjon a hegy felett lát-szik-e a füst? Bizony felfedezte a két foszlányokat, ezért visszasietett és eloltotta, a parázsra vizet öntött. Ennivalót szedett elő, ki-nálgatták egymást, de csak csipegettek, mint a madarak. Majd kivette Boronyák hátizsákjából a két pokrócot és leterítette a szé-nafekélyet. Kis vakablakszerű üregben különböző szerszámokat látott. A felszét nem régen köszö-rülhettek.

(Vége)

Vöröskeresztes ankét

A városi Vöröskereszt szervezet a Megyei Vöröskereszttel egyetértésben ankétot tartott, ahol értékeltek az elmúlt év munkáját. Beszéltek az új feladatokról, amelyekben sok szervezési kérdés is megoldást nyert, hisz tudjuk, hogy a Vöröskereszt az orvosi munkával egyetértésben a közegészséget van hivatva szolgálni.

TURISTASZERELEM

Szovjet film

A hatalmas teremben a fiatalok füttykoncerttel adják tanújelét türelmetlenségüknek, mivel egy órája várnak az előadásra. Az előadó Petrov mérnök, az ismert alpinista, igazgatója szobájában vitatkozik. Mire a terembe ér, már csak egy fiatal leányt talál, aki érdeklődésére elmondja, hogy látni akarta azt az előadót, aki másfél órát mer késni. Együtt sétálnak hazafelé. Petrov elmondja, hogy miről beszélt volna az előadáson, a hegyek szépségéről, a turisztika szabályairól. Marina megkéri, tegye lehetővé számára egy ilyen táborozáson való részvételt.

Otthon Marinát azzal fogadják, hogy édesapja beteg, kikapcsolódásra van szüksége és le kell fogynia. Megbeszéli Petrovval, hogy édesapjával együtt vesz részt a táborozáson, aki nem más, mint Petrov igazgatója, Nazarov. Nazarov hamar meglepődik a turisztikával és haza akar menni. Petrov csak saját felelősségére engedi el, mivel kérését nem tud mellé adni. Nazarov becsúszik egy szakadékba, de sikerül megtalálni. Marina és Petrov között szerelem szövődik, de megérkezik Marina hódolója, aki intrikál Petrov ellen és mégjobban ellene hangolja Nazarovot, ezért a fiatalok között is sok a nézeteltérés. Közben felérnek céljukhoz, azonban a csúcs alatt táboroznak, Marina és két leánytársa vállalkoznak elsőnek a hegyorom megmászására. Marinát baleset éri és a két leány nélküle tér vissza. Petrov azonnal mentőexpedíciót szervez és elindulnak Marináért. Nehezen haladnak, a kavargó hóesésben alig látnak. A két öregebb egy sziklához köti magát és Petrov megy csak tovább a csúcs tetőjére, ahol végre megtalálja Marinát és aggódva kérdezi: mi a baj. Marina azt feleli hogy semmi baja, csak olyan romantikus volt itt fenn várni a megmentőt. Petrov dühös, nem hajlandó útnak indulni, töltse itt az éjszakát, hiszen „olyan romantikus.” A nagy hidegben kénytelenek összebújni. Reggel útnak indulnak hazafelé, Nazarov másképp látja a helyzetet és Petrovot, lánya megmentőjét.

ANTAL GÁBOR:

Ordasok

1957 nyarán folyt le a Francia KISS Mihály elleni per. Ennek kapcsán feleleveníti a könyv az 1919–1920-as fehérterror időszakát, az akkoriban működő Héjjas Iván-féle különítmény — s ezen belül Francia KISS Mihály — bestiális gaztetteit. A könyv riportregény, amely hiteles dokumentumok, a per főfárgyalása és vádirata, a vádlottal folytatott beszélgetések alapján tárja az olvasó elé a különítményesek szörnyű gaztetteinek sorozatát, s megrendítő képekben számol be a szerencsétlen áldozatok sorsáról.

Antal Gábor: Ordasok című könyvének címlapja

A helyes munkaerő

dítani, ennek előfeltétele volt az, hogy a bányászot megfelelő létszámmal kellett ellátnunk. Ezt a létszámot csak nagymérvű toborozással sikerült megoldanunk, illetve biztosítanunk.

1957-ben több, mint 4600 dolgozót vettünk fel, sajnos, ugyanezen létszámnak mintegy 72 százaléka el is távozott. Ha megnézzük, hogy mi volt az oka annak, hogy majdnem ugyanannyi dolgozó távozott el, mint amennyi új dolgozó volt, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy trösztünk nem volt felkészülve arra, hogy ilyen rövid idő alatt ilyen nagy létszámú dolgozót megfelelő körülmények között el tudott volna helyezni. Az újonnan felvett dolgozók legelőbbje annak reményében jött el a szénbányászatra, hogy ennek következtében egy magasabb kultúrájú környezetben élhet, mint amit az előző munkahelye biztosított, azonban ezt biztosítani adottságaink miatt nem tudtuk. Ugyanis munkásszállóink jelentős része Cserben, Ósiben és S. III.-aknán van elhelyezve, ahol a kulturális igények nem biztosíthatók úgy, mint a Várpalota belső területén lévő munkásszállókban.

A nagymérvű fluktuációnak másik okát abban lehet keresni, hogy az üzemeknél az új dolgozókkal való foglalkozás nem történt megfelelő módon.

A műszaki középiskolák, miután ők a bányát annyira megszerették, hogy azt másodikként otthonuknak tekintik és ott több évet, avagy évtizedet töltöttek, nehezen értik meg, vagy nehezen akarják megérteni azo-

kat a dolgozókat, akik életükben először szállnak le a bányába és ismerkednek a bányászattal.

A nagyobb létszámhiány idején az új dolgozókat a bányajárás után azonnal a frontfejtésekre telepítették, avagy első héten éjszales műszakra osztották be őket. Ennek aztán nem egy esetben az lett a következménye, hogy a dolgozó nem tudta megszokni a hirtelen változást, ezért itthagyták a bányát. Toborzások során aztán számos esetben lehet találkozni ilyen emberekkel, akik olyan hangulatot teremtenek egy-egy faluban, hogy onnan dolgozót a bányába toborozni szinte lehetetlen.

A műszaki középiskolák egyik legfontosabb feladata a termelés mellett az emberekkel való foglalkozás. Meg kell érteniük az új dolgozók problémáit, amik az új munkahelyen jelentkeznek, valamint az emberi problémáikat is. Nyilván nem segíti elő az új dolgozóknak a bányászaton való maradását az, ha a középiskolák gyakran és indokolatlanul meg nem értő és sokszor erősebb hangnemet használnak a tapasztalatlan új dolgozókkal szemben. Ezért tehát a műszaki középiskoláknak úgy kell foglalkozni az új dolgozókkal, hogy azok a bányászot megszeressék és azt ne csak kereseti lehetőségnek, hanem élethivatásnak is tekintsék. Ezt különösképpen azért is kell hangsúlyozni, mert a régi gárda kezd kiöregedni, s nem lesz, aki nyomdokukba lépjen.

Ki kell alakítani minden egyes üzemnek a törzsgárdáját, ahol a műszaki káderek,